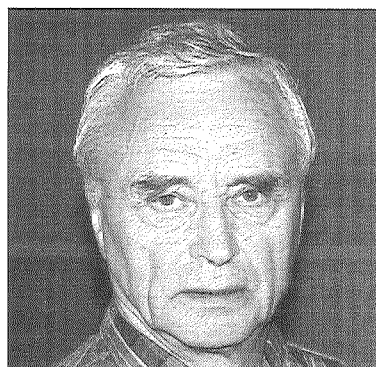

● sport **Hráči Barcelony chodí před zápasy do kaple**

Sešli jsme se těsně před začátkem fotbalového mistrovství světa v Jihoafrické republice. A čím víc jsme mluvili o fotbale, tím víc jsme mluvili také o estetice, a dokonce duchovní rovině sportu. Právě tyto souvislosti ve fotbale ZDENĚK SIVEK, technický instruktor UEFA, nalézá.

Dostanete se osobně na mistrovství světa do jižní Afriky?

Chtěl jsem jet, ale pořadatelem je FIFA, nikoliv UEFA, pro kterou pracuji. Musí se dát přednost pozorovatelům z některých fotbalově rozvojových zemí. Jižní Afriku nicméně znám, působil jsem tam v rámci UEFA transferu, vzdělávacího programu pro trenéry.

Jak je to v Jihoafrické republice s bezpečnostními riziky?

Když jsem poprvé přijel do Kapského města a registroval se v recepci mezinárodního hotelu, radili mi, ať nechodím po šesté hodině sám ven. Vyšel jsem o půl sedmé a zase se rád rychle vrátil. Nicméně, mistrovství světa je jiná věc, šampionát bude jistě bezpečnostně zabezpečen, a to jak ze strany policie, tak armády. V každém případě Afrika jako kontinent má právo takovou událost uspořádat. Vždyť MS ve fotbale není jen sportovní událostí, ale má zjevný společensko-sociální rozměr. Lidé dostanou v průběhu mistrovství celou řadu podnětů pro svůj osobní život, a to zejména pokud bude uplatňováno fair play. A to platí také v Africe, kde jsou společensko-sociální podmínky ve velkém propadu.

Může být fotbal tím akcelérátorem, který dokáže mládež vytáhnout z ghetta?

Na poslední zápasy šampionátu se dívají miliardy lidí. Nenačítáte na celém světě akci – a to včetně olympijských her – která by tak vábila lidi. Zejména chudé lidi doslova fascinuje. Z hlediska sportovního může být MS motivací pro mladé kluky, kteří uvidí, že mohou zlepšit svůj životní standard. Africká mládež je po individuálně-technické stránce ohromně talentovaná, mladí se dokážou učit velmi rychle, lehce a elegantně. Fotbal je ale také záležitostí kondice, taktiky, mentální připravenosti – a tedy je velmi vhodná pomoc evropských trenérů. Připomínám: skutečně nejde jen o sportovní stránku věci, ale o celkové prostředí, kde je možné spatřit příklad vzájemné úcty. Když diváci uvidí, že se na hřišti k sobě profesionálně chovají slušně, a jde přitom o velké peníze, proč by to nezkusili zopakovat i ve svém životě? Fotbal není jen sport, zejména mládeži nabízí zajímavou alternativu: jak vhodně naplnit svůj volný čas. A to je problémem na celém světě. Fotbal nabízí řadu zajímavých řešení.

Můžete být konkrétní?

Třeba londýnský klub Charlton: nepatří ke špičce anglického fotbalu, nicméně je absolutní špičkou, co se týče respektování potřeb sociálního prostředí. Rodiče sem mohou dát svého potomka například do čtrnáctidenního programu, kdy o něj bude postaráno po všech stránkách, nejen po stránce sportovní. Fenomén fotbalu má při správném vedení velký sociální a výchovný dopad.

Funguje něco podobného i u nás?

O prázdninách u nás najdete celou řadu fotbalových nabídek pro mládež. Mohlo by jich být víc, ale nejsme na tom zase špatně, angažuje se Petr Čech, Pavel Nedvěd a další. Angažují se i přední trenéři. Osobně mám ze

světa řadu příkladů kupříkladu z praxe v USA, kde působím na podobných akademiích ve Washingtonu D. C. a v San Franciscu již více než patnáct let.

Jakou pověst má český fotbal na úrovni UEFA? Jsme bráni jako země prolezlá korupcí?

Tak se to v UEFA nechápe. Náš fotbal je respektován nejen z historického hlediska, ale i jeho současnost je pro okolní svět inspirativní. Problémy jako u nás najdeme i v jiných zemích, fotbal zkrátka přitahuje řadu nejen pozitivních, ale i nepozitivních lidí. UEFA má velmi

Udržet se trvale na nejvyšší úrovni po mnoho desetiletí není už dnes možné.

Konkurence je neporovnatelně větší.

Ano, u nás dochází u A reprezentace ke generační výměně hráčů a chce to čas, než noví hráči nabudou zkušenosti. V hokeji hraje o titul nějakých osm mužstev, ve fotbale, když vezmete kvalifikační skupiny, jsou to desítky týmů. Zajímavé přitom je, že ani v takové Barceloně řada diváků nechodí na celý tým, ale na jednoho konkrétního hráče. Proč? Fotbal si zakládá na tom, že je specifický druh sportovního umění, že je v něm zakódovaná

nevím, jestli jsou všichni věřící, ale do kaple chodí v Barceloně před zápasem i po něm celý tým.

Je tohle specifikum Barcelony?

Takovou praxi najdete v řadě španělských a portugalských klubů, najdete ji i v Itálii, ale i třeba u amatérských klubů v Tichomoří (Tahiti, Fidži, Cookovy ostrovy atd.), kde jsem za UEFA působil. A přitom je to všechno dobrovolné, založené na individuální, svobodné víře v Trojjediného.

Fotbalový kaplan funguje na úrovni dohod diecézí a oddílů?

Klub naváže kontakt třeba s místní diecézí a na biskupovi pak záleží, jaký typ kaplana do oddílu pošle. Měl by to být člověk, který má ke sportu blízko; hráči vycítí, jestli to není někdo odtržený od sportovního prostředí. Jsem v kontaktu s kardinálem Bertonim a vím, že Vatikán má dokonce ideu, že by do budoucna vytvořil vlastní reprezentační tým. Je to stát, má na to právo. Uvidíme, jak se to bude rozvíjet dál. Nedávno ostatně skončilo mistrovství světa kněžských reprezentačních týmů. Takže proč ne. Církev všeobecně musí hledat tyto kontakty směrem do současné společnosti.

Fotbal je i užíváná forma prekatecheze, mnozí kněží vezmou balon a jdou si zakopat.

Je těžké odlišit prázdnou symboliku od hlubokého přístupu k věci zevnitř. Že se někdo před vstupem na hřiště pokřizuje, ještě neznamená, že je věřící. Chodím v Praze na Katolickou teologickou fakultu UK, studuji teologii a mám tu čest se svým profesorem Ctíradem V. Pospíšilem o tom všem diskutovat. Jako top expert mi v teologii otevírá nové a nové vrstvy poznání a myšlení. Mám i praktickou zkušenost s trénováním kněžských fotbalistů. Moje fara je v Hejnicích na Liberecku, loni tam přijela skupina kněží ze Střední a Jižní Ameriky a v denním režimu zbyl čas i na fotbal. Pod klenbou Jizerských hor jsem tak trénoval s třiceti kněžími. To byl pro mě velký zážitek: perfektní všeobecná a herní disciplína se snoubila s bezprostřední radostí, žádné hrubé výrazy, naopak úcta k protihráči a po skončení jsme šli do baziliky Navštívení Panny Marie ke společné modlitbě.

Fotbal za nějakých sto dvacet let své existence neuvěřitelně vyletěl. Na světě není větší akce než mistrovství světa v kopané.

Jde o to, aby byl fotbal řízen lidmi, kteří z něj neudělají jiný než sportovní nástroj. Aby tento sport nabízel úctu k soupeři a byl nositelem radosti, kterou člověk prožívá, když ho hraje i když se na něj dívá. Jedním z důvodů oblíbenosti může být fakt, že v celé své historické epoše fotbal jen v minimální míře měnil svá pravidla, jsou naprosto jasná a rozumí jim každý.

Proto si každý myslí, že do něj může kecat.

A to je dobře, to je puncem jeho popularity. Když přijdete na fotbal poprvé podruhé, hned pochopíte, o co jde – a to vás staví do role, že se s tou hrou identifikujete. Je to vaše právo. V hledišti se navíc stírají společenské a sociální rozdíly, je tam zřetelný pocit konkrétní svobody, kterou sice někteří zneužívají, ale celkové fandovství přináší určitou uvolněnost, jaké člověk běžně nemá ani v rodině, v zaměstnání, ani v občanském životě. V hledišti jsme si všichni rovni: bohatí i chudí, zdraví i nemocní, malí i velcí... Fotbal je tu zkrátka pro nás, díky Bohu, pro všechny.

ALEŠ PALÁN

Zdeněk Sivek při tréninku.

Foto archiv Z. Sívka

přísná pravidla na to, co jste nazval korupcí, a velmi rychle reaguje na různá podezření. Ty věci se hledají, ale všechno se samozřejmě neuhlídá.

Špína tam jistě nějaká zůstane, ale jde o nastavení čistících mechanismů.

Nástup nové generace funkcionářů v čele s dr. Ivanem Haškem je šancí, aby se nekalosti neopakovaly. On sám je čestný člověk a myslím, že to už je dost velký vklad do dalšího rozvoje fotbalu u nás. Je to ale proces dlouhodobý a nemusí být nutně hned přímočarý.

Pracuje se u nás dobře s mládeží?

Celkově ano. Fotbal nabízí dostatek vyžití pro mládež, nicméně se zdá, jako bychom trošičku ztratili v hodnotě sportovního výkonu u talentované mládeže. Rozlišujeme týmový herní výkon – v tom jsme velmi silní, dokážeme držet zvolenou herní taktiku, disciplínu, kooperovat, ale horší je to s individuálním herním výkonem. Kapacita českého fotbalového talentu je velká, náš talent je adaptabilní učit se rychle nové věci, ale v posledním období této kapacity nedokážeme jaksi plně využít. Máme přitom ve fotbale určitou výhodu, protože máme u nás také hokej, našeho velkého sportovního konkurenta.

Je to pro fotbal výhoda?

Ano, protože o každý sportovní talent musí fotbal bojovat. Hokej je velmi drahý sport, ale síla tradice a úspěchů ho povyšuje na úroveň fotbalu. V zemích, kde mají jen jeden sport, můžou klidně spát, což my nemůžeme. A to je pro nás ve fotbale dobře.

Po stránce sportovní je ovšem náš hokej i fotbal na ústupu, nezdá se vám?

Jde o to, jak to měříte. Ani nejsilnější fotbalové země – Německo, Francie, Španělsko, Brazílie, Argentina – nejsou vždy nahoře.

zvláštní estetika, elegance, která určité diváky přiměje k návštěvě zápasu jen proto, aby se podívali na svého fotbalového umělce. Ti nejlepší hráči opravdu takoví jsou, dívat se na Messiho nebo Ronalda je estetický zážitek. Ve fotbale nejde jen o prezentaci špičkové kondice a taktiky, ale i o krásu a zmíněnou technickou eleganci. I člověk, který fotbalu nerozumí, to ocení.

Když zde nacházíte rovinu estetickou, můžete nalézt i rovinu duchovní?

Mám možnost jako instruktor UEFA navštěvovat špičkové kluby v zahraničí, mnohokrát jsem byl třeba na studijní stáži v Barceloně a vím, že tam je součástí stadionu fotbalová kaple. Je to místo, kam hráči před zápasem chodí se svým fotbalovým kaplanem. Svatý Jan ve svém evangeliu 20,1–18 vypráví něžný příběh o tom, jak Marie Magdalská objevuje prázdný Ježíšův hrob a volá ven na učedníky. A vtom dojde doslova k sportovnímu střetnutí mezi Petrem a dalším učedníkem, oba sprintují, kdo bude u hrobu dřív. Učedník byl zřejmě kondičně lépe připraven, Petra předběhl, nicméně před hrobem se zastavil a dal mu přednost. Můžeme si domýšlet: z teologického hlediska mu dal přednost proto, že ho uznával jako vedoucí osobnost prvotní církve, ale z hlediska sportovního je to prostě výraz fair play. Tým Barcelony jde s kaplanem do kaple a on s nimi na základě Písma pracuje podobným způsobem. Nemusí jim zdůrazňovat, že jde o výsledek, to hráči vědí sami dobře, ale že jde i o úctu a respekt k soupeři. Fotbal je boj, ale není to válka! Soupeř není nepřítel, nýbrž bližní! A tím to nekončí: po utkání kaplan vede hráče k tomu, aby v kapli meditovali o tom, jestli se chovali na hřišti opravdu jako ten učedník, a přitom děkovali Bohu, že jim k tomu dal pravou sílu a podporu.

To se v praxi děje?

Do hlav hráčů nevidím ani stoprocentně

ZDENĚK SIVEK pracuje jako technický instruktor UEFA, má za úkol především přenášet vzdělávací programy pro trenéry z ústředí UEFA do jejich jednotlivých členských zemí. UEFA zastřešuje evropské fotbalové svazy, ale navázala spolupráci i s dalšími zeměmi, zejména Africkou fotbalovou konfederací. Dříve Zdeněk Sivek trénoval Slovan Liberec, patnáct let působil v československém fotbalovém svazu v oblasti vzdělávání trenérů. Je také viceprezidentem Aliance evropských fotbalových trenérských asociací se sídlem v německém Karlsruhe.